

Onafscheidelijk van Gods liefde

Voorganger: Ds. Jurjen Zeilstra

Lezingen:

1^e schriftlezing: Job 30: 15-26 en 38:1

2^e schriftlezing: Romeinen 8: 31-39

3^e schriftlezing: Marcus 4: 35-41

Inleiding

Gods liefde is niet afhankelijk van de omstandigheden waarin mensen zich kunnen bevinden. Gods nabijheid kan niet uit onze voorspoed worden afgeleid. De apostel Paulus heeft daar een groot punt van gemaakt. Kennelijk waren er mensen die dit anders bedacht hadden. Die mensen zijn er nog steeds. Zij zien in uiterlijke voorspoed een bewijs van Gods zegen. Maar Gods liefde gaat door alles heen. Hij spreekt in de storm.

Thema: Onafscheidelijk van Gods liefde

Gemeente van Christus,

bewust roept Paulus in de Romeinenbrief het beeld op van een gerechtshof, waarvoor de gelovige wordt aangeklaagd.¹ Het doet denken aan die merkwaardige setting die je vindt in het begin van het boek Job,² waarbij de Here God wordt getekend als een heidense oppergod die hof houdt te midden van de hemelbewoners.³ Maar dit is een wonderlijk onveilig hof. Intriges kunnen hier zomaar in aanklachten uitmonden. De Satan in eigen persoon kan zomaar in dit hof binnenwandelen en met de Eeuwige in discussie gaat en mensen, in dit geval Job, aanklagen voor de hemelse rechter die God als koning óók blijkt te zijn. Voor het goede verstaan, dit is geen beschrijving van de werkelijkheid. Dit idee van een hemelse rechtbank is een mythische, eigenlijk heidense, voorstelling die we ook buiten Israël, bijvoorbeeld in Egypte aantreffen. Het frappante is hier alleen dat niet alleen de doden, maar ook de levende Job, al is het bij verstek omdat hij nog leeft, zomaar kan worden aangeklaagd. Het meest bizarre is dat die aanklacht niet zonder consequenties blijft. Door ramp op ramp zal immers de niets vermoedende Job, daar beneden, getroffen worden. Er wordt met hem gespeeld. Nogmaals, dit is een fundamenteel heidense voorstelling. Toch appelleert deze aan niet alleen de Bijbelschrijver van het boek Job, maar ook aan generatiegenoten van Jezus en niet te vergeten, aan de apostel Paulus. Talloze gelovigen door de eeuwen heen hebben deze ervaring gehad. Misschien spreekt zelfs ons deze voorstelling wel aan. Ook wij kunnen het gevoel hebben dat er door hogere machten met ons lot wordt gespeeld.

Deze gang van zaken is geen beschrijving van de werkelijkheid, maar weerspiegelt een kritische reflectie

van mensen op hun eigen handelen. Dit soort gedachten zijn, goedbeschouwd, van alle tijden. Wijzelf kunnen een sterk gevoel hebben te falen. Wij zijn het ten diepste zelf, die, ontevreden over ons eigen handelen, onszelf een onvoldoende geven, onszelf zogezegd, aanklagen. Zo zetten wij onze innerlijke rust op het spel. Dat gaat zover dat wij ook aan onze kans op eeuwige rust gaan twijfelen. Wij veroordelen onszelf.

Voor de apostel Paulus wordt het antwoord op dit indringende probleem in Jezus Christus gevonden. Hij belichaamt immers Gods liefde voor mensen. De fundamentele houding van Jezus is dat God van mensen houdt. In Jezus zien wij Gods macht over de chaos én zijn reddende liefde die zich naar mensen uitstrekt beide. Dat is het subtiële samenspel van macht en liefde waarin een mens tot zijn recht komt voor God. Deze liefde verplettert niet, manipuleert niet, deze liefde is geen beloning in het vooruitzicht gesteld aan mensen bereid zichzelf weg te cijferen. Deze liefde wordt niet verdiend. De liefde waarvan Christus getuigt stelt in de ruimte. Moeilijk om te begrijpen, maar fascinerend en ongelofelijk belangrijk, vind ik de gedachte van Paulus, waarin Gods rol als rechter van onze daden wordt gerelativeerd door zijn rol als vader van Jezus Christus.

Zal hij, die zijn eigen Zoon niet heeft gespaard,
maar hem omwille van ons allen heeft prijsgegeven,
ons met hem niet alles schenken?⁴

Het is voor Paulus een retorische vraag. Natuurlijk, zeker, beslist, als God ons zijn Zoon gegeven heeft, dan geeft God ons alles wat wij nodig hebben. Wees daar gerust op. Het belangrijkste wat nodig is om dit te aanvaarden, is geloof.

De rechtvaardige zal leven door geloof.⁵

Goedbeschouwd lezen we in Romeinen 8, 31-39 een hymne, een lofzang op de liefde van God voor mensen, manifest in Jezus Christus. Misschien is het in de vroege kerk wel gezongen. Er zijn in ieder geval talloze liederen door geïnspireerd. Niets kan ons scheiden van

Gods liefde. Beter gezegd, niemand kan deze liefde van God voor een mens van die mens afpakken. Daar hoeft je helemaal niet bang voor te zijn. Zelfs jijzelf, kunt door je harde oordelen over je eigen falen, niet blokkeren dat Gods liefde a priori naar jou uitgaat

Wel is het waar dat wij in vreselijk chaotische toestanden terecht kunnen komen. Sterker nog, geen mens is immuun. Van tijd tot tijd overkomt het ons allemaal, dat je plotseling in een storm zit. Het leven kan zomaar in een storm terecht komen, waarbij de problemen over elkaar heen tuimelen en je als mens werkelijk alles om je heen ziet bewegen. Dan is het onvoorstelbaar belangrijk dat je een baken hebt, een rustpunt, dat je weet dat er een vaste grond bestaat, zodat je je kunt oriënteren, ook al is het waar dat alles beweegt. Door golven opgetild, kan het zijn, dat je niet meer kunt geloven dat er een kust is, dat het strand bestaat. Toch is het zo.

Juist dan is het belangrijk dat anderen het je zeggen. Het is niet zo dat mensen op dat moment boven hun macht spreken. Door op zo'n moment, in een situatie van angst en onrust, tot iemand te zeggen '... en toch houdt God van jou', vertolk je Gods liefde. Dat is niet alleen een daad van liefde, te zeggen: 'Het kan goed zijn dat jij niet altijd alles goed doet. En toch heeft God je lief.' Dat te zeggen is een opdracht. In de kerk spreken we van pastoraat, maar waar is hier ten diepste geen behoefte aan? Het gaat om een eenvoudige beschikbaarheid voor elkaar. Jij bent bereid om het als mens simpelweg uit te houden met die mens die zich te midden van een wervelwind van emoties en tegenstrijdige elementen bevindt. Jezus bestraft de storm: 'Zwijg! Wees stil!' zegt hij. Dat klinkt ridicuul. Wie zegt dat nou tegen de wind? En toch... Jezus vertolkt op het beslissende moment de objectiviteit van Gods liefdevolle bescherming. Daar is heel dringend behoefte aan. Alle woorden die in de vertelling van de storm op het meer worden gesproken zijn vragen. het zijn vragen van de leerlingen aan Jezus, vragen van Jezus aan de leerlingen. De grote uitzondering, zijn de woorden van Jezus: 'Zwijg! Wees stil!' waarop de wind ging liggen en het meer tot rust kwam. Maar het gaat hier niet letterlijk om de wind of het water. Juist in zijn gezag toont Jezus dat het gaat om hun angst. Hun geloof en Godsvertrouwen zijn onder de chaos bijna bezweken. Uit het feit dat van de leerlingen niet verteld wordt dat ze hun schippersvaardigheden aanwendden om de storm te lijf te gaan, kun je opmaken dat ze in al dat natuurgeweld vergeten waren waar hun kracht lag. Zij staren zich blind op de storm. Zo zijn wij zo vaak als een speelbal op de golven van de omstandigheden, omdat wij vergeten met welke gaven God ons heeft toegerust. Maar wij zijn als mensen niet bestemd alleen maar voortdurend heen en weer geslingerd te worden. Immers, God...

...zegende [de mensen] en zei tegen hen: 'Wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag: heers over de vissen van de zee, over de vogels van de hemel en over alle dieren die op aarde rondkruipen.'

De handelwijze van Jezus Christus is voor ons allen een uitnodiging om van tijd tot tijd zelfbewust in het gezag te gaan staan behorend bij Gods Koninkrijk, een weerspiegeling van zijn scheppingsorde. Het is van het grootste belang dat wij het aandurven God radicaal te denken aan de kant die het leven wil. God wil ons leven. God zelf spreekt ons vrij, niet omdat wij alles altijd goed doen, maar omdat vertrouwen op hem nooit tevergeefs kan zijn. Christus pleit voor ons. En als het zo is, dan bestaat er geen kracht ter wereld die daar nog tussen komt. Niets zal ons scheiden van de liefde van God. Gods liefdevol vaderschap zet zijn rol als rechter, die er heus is, op zijn plaats. In Gods rol als vredevorst mogen wij een verzoening van de uitersten veronderstellen. Het gaat tenslotte immers om een leven in vrede en recht voor Gods aangezicht. De grote ontknopning van het boek Job begint met de woorden: 'En de Heer antwoordde Job vanuit een storm...' Dat is niet toevallig. Juist in de chaos is het dat Gods stem kan gaan klinken, duidelijker en machtiger dan wanneer dan ook. Juist dan kan blijken wat het waard is dat wij van Gods liefde onafscheidelijk zijn. Ik moest denken aan het gedicht 'Herfstmiddag' van Guillaume van der Graft.

HERFSTMIDDAG

Nu het stortregent
en ieder ding verdwijnt,
in 't overwegend en onbelijnd
geweld van overvloed,
wordt mij bewuster
wat ik geloven moet:
men kan geruster
zijn als de ramp losbreekt
over het leven,
dan waar de lamp verbleekt
in angst en beven,
want in de overmacht
van 't reppend oerbegin
zet God weer onverwacht
herschepend in.

Amen.

Uitzending en zegen

Wanneer wij vanhier gaan mogen wij de zegen van God met ons meedragen. Er bestaat geen kracht ter wereld die ons die belofte kan afnemen. Ook onze eigen fouten zijn hiertoe niet in staat. Wanneer wij dit beseffen, dan gaat de schepping open, telkens weer.

De genade van onze Heer Jezus Christus,
de liefde van God,

de gemeenschap van de Heilige Geest,
is met jullie allen.

Noten

¹Cf. Fitzmyer, J.A., *The Anchor Bible*, 33, *Romans*, London 1993, 529-530.

²Job 1-2.

³Job 1,6.

⁴Romeinen 8,32.

⁵Romeinen 1,17, cf. Habakuk 2,4 (NBV: 'door zijn trouw').

Figuur 1: Storm op het meer Rembrandt, 1633, Rembrandt van Rijn,